

тері уподібнюються дівчина-праведниця чи нещасна мати: «І матір'ю Своєю святою Її [княжну] звали. І все село За неї молилось...»

Свої щемливі плачі-вірші, що якнайкраще репрезентують жіночий виток душі поета, Т.Г.Шевченко часто адресує дівчатам, сподіваючись на те, що вони єдині в силі до кінця зрозуміти, пізнати серцем як істину його слова, так і його природну чуттєвість.

Твори Кобзаря виповнені гарячої любові до України в її численних жіночих іпостасях: «безталанної вдови», «неньки», «удови-небоги», «бездітної вдовиці». А найвищі поетові ідеали теж втілено в образи жіночого роду: Воля, Правда, Істина, Свобода, Любов.

Висновки. Досить часто, вивчаючи етноментальні особливості психіки людини, фахівці звертаються до художніх творів найвидатніших письменників. Адже їхня творчість, стаючи предметом дослідження, має для етнопсихології першочергове значення. Справді, створити щось цінне можна тільки тоді, коли майстер обізнаний з життям народу й віддзеркалює у своїй творчості його національно-психологічні особливості.

У творах Т.Г. Шевченка Україна найчастіше втілюється в символі жінки-матері. Жінка-мати має особливе значення в ментальності українців.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. Гудорова Т. Тенденції розвитку художнього мислення (поч. ХХ ст..) / Т. Гундорова, Н.Шумило // Слово і час. – 1993. – №1. – С. 55-67.
2. Зборовська Н. Фемінний характер української ментальності: (За допомогою літературного дзеркала / Н. Зборовська //Сучасність. – 2001. – № 7-8. – С. 146-155.
3. Некрасова І. Проблеми дослідження гендерних аспектів етноментальних структур свідомості / І. Некрасова, В. Нагієва // Соціальна психологія. – 2008. – № – С. 27-38.
4. Шевченко Т. Г. Зібрання творів : у 6 т. (вид., автентичне 1-6 томах «Повного зібрання творів у дванадцяти томах») / Т. Г. Шевченко. – К. : Наук. думка, 2003.
5. Фащенко В.В. У глибинах людського буття: етюди про психологізм літератури / В.В. Фащенко. – К. Дніпро, 1981. – С. 49.

Денисенко Н. С.,
магістрант

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ СУМЩИНИ В НОРМАТИВНО-СТИЛІСТИЧНОМУ АСПЕКТІ

У статті розглядається мовна ситуація у регіональних ЗМІ та причини демократизації мови преси. Аналізуючи мову місцевої преси Сумщини щодо її відповідності мовно-стилістичним стандартам, автор наводить численні приклади мовних відхилень, що свідчать про «розширення» літературної норми.

Ключові слова: суржик, розмовне мовлення, просторіччя.

The article considers the reasons of the language press «democratization». The author of the article gives examples of regular deviations from the stylistical norms that take place in the Ukrainian language periodical regional editions.

Key words: language transfer, surzhyk, informal language, colloquial language.

Мета дослідження: опрацювати місцеві газети для оцінки їх мовно-нормативної характеристики. Об'єкт дослідження: тексти регіональної україно- і російськомовної преси. Предмет дослідження: ортологічні проблеми в медіа контексті.

Історія питання. Проблема мовної культури була і залишається у полі зору таких дослідників: К.Гордієнко, А.Коваль, М.Пилинський, М.Русанівський, В.Караванський, С.Єрмоленко. До проблем мовної кодифікації у сфері сучасних ЗМІ долучаються: О.Сербенська, А.Капелюшний, М.Яцимирська, Т.Кузнецова, Л.Руденко, Л.Архипенко.

Постановка питання. Сучасні газети демонструють зниження рівня мовно-нормативної культури, що відбивається на включенні у газетні матеріали слів, граматичних форм, які знаходяться за межами кодифікації. Цей активний процес демократизації мовного етикету можна продемонструвати на прикладах входування у словесний масив слів зниженого стилю у вигляді розмовної лексики. Не отримуючи чіткої дефініції «розмовної лексики», можна, мабуть, опертися на категорію розмовне мовлення, елементи якого просякають у письмовий різновид мовлення у вигляді просторіччя, суржику, молодіжного сленгу, жаргонізмів та діалектизмів.

Просторіччя – це сукупність засобів усного розмовного мовлення, що не є нормованою і характеризується грубуватістю. Це явище можна проілюструвати наступними прикладами: «Мэрский полтинник. 11 октября мэр Сум Геннадий Минаев отметил свое 50-летие» (Данкор, № 41 – с.А6); «Так если они отдельные юридические лица, тогда пусть «Компослуги» шуруют на Прокофьева,25...» (ДС-Экспресс, №40 – с.2); «Тормознули. Стихийную установку киосков удалось приостановить, но не ликвидировать» (Данкор, №51 – с.А3); «Еще один фонтан на Покровской площади с момента открытия барахлит постоянно» (ВсіСуми Панорама, № 36, с. – А3); «Это вам не хухры-мухры. Как власть и бизнес в Ахтырском районе работает на развитие села». «Янукович прокатил Чмыря» (Данкор, № 5 – с. А6); (Ваш шанс, №44. – с.А21); «Всем заткнуться!» (Данкор, №4. – с.А6); «Сумским троллейбусникам подкинули миллион». (Данкор, №16. – с.А3)

Найвні в мовленні й штучно і неприродно поєднані елементи двох або кількох мов, відомі як суржик, що порушують норми літературної мови. Термін є метафоричним перенесенням від первинного значення суржику як суміші зерен з пшениці й жита, жита й ячменю, ячменю й вівса. Суржик переважно має пейоративне забарвлення як негативне явище, крайній вияв інтерференції. Наприклад: «Потому что низзя» (ВсіСуми Панорама, № 5. – с.А2) «Йолка для Украины» (ВсіСуми Панорама, № 49. – с.1); «Великовільмівчани можуть гордиться: вони дали освіті гарного спеціаліста, та ще й – чоловіка». (Вперед, №35, – с.4); «Зустріч комсомольців пройшла у дуже теплій обстановці». (Ленінська правда, № 42. – с.4); «В.Підлісний на свій страх і ризик, як то кажуть, один із перших в Україні настояв, аби назвати тоді...» (Діалог, №42. – с.1); «Містяни старалися обходити стороною центральну площу – тут стояла шибениця» (Вперед, №35. – с.1); «Коли ж температура опуститься до стабільного морозу – 3°C, троянди треба вкрити ялиновим гіллям». (Діалог, № 46. – с. 4); «Необхідно відмітити, що всі переміщення з посади на посаду пов'язані з важким станом у питанні працевлаштування дружин військовослужбовців...» (Діалог, №41. – с.1); «І таких прикладів можна привести багато». (Медицина і здоров'я, №2. – с.2).

Демократизація мови преси, що виявляється у зниженні літературної норми, позначилася і в інтенсивному використанні соціальних жаргонізмів і сленгу, особливо молодіжного та кримінального аргю. Наприклад: «Я бы, конечно, хотел чтобы его закрыли в дурке, но Вы не волшебник..» (Данкор, №3 – с. А10).); «Презерватив с ширкой – внутри наркокурьера» (Ваш шанс, №44 – с.А1); «Фигня на постном масле» (ВсіСуми Панорама, № 46, с. – А 10); «Студенты над нами смеяться будут: собрались взрослые дяди и их тролят» (ДС-Экспресс, №40 – с.8); «Понты для приезжих». (ВсіСуми Панорама, №16. – с.А10).

Мають місце у мові преси Сумщини і лайливі слова, основну причину появи яких вбачають у суспільних чинниках, таких як економічна нестабільність, бідність, переоцінка світоглядних цінностей. Враховуючи те, що мова є відображенням свідомості й світосприйняття людини, будь-які суспільні зміни одразу ж знаходять у ній своє віддзеркалення. Ось наприклад: «Ну так что? Сумы – город быдла? Когда милиция найдет этих ублюдков (а это уже не сложно!), предлагаю засунуть остатки фонарей им в Согласны? – цитаты из надписи Минаева в фейсбуке (ДС-Экспресс, № 48 – с.2); «Що Ви робите біля цієї смердючої купки лайна на ім'я Мінаєв?» (ВсіСуми Панорама, № 47, с. – А 14); «В Сумах идиоты или сепаратисты хотели перекрыть воду» (ВсіСуми Панорама, №18. – с.А3); «Уродливые и не очень МАФы стали практически нормой в нашем городе» (ВсіСуми Панорама, №12. – с.А16); «Только в среду посадили с КП «Зеленстрой» ели, а в ночь на пятницу, одну голубую ель уже выкопали и утащили. Засранцы.» (Данкор, №16. – с.А3).

Висновки. Аналізуючи мову преси Сумщини, стає очевидним, що вона далека від нормативно-стилістичних норм, таких як правильність, різноманітність, милозвучність. Автори у довільному порядку використовують у текстах аргі і сленг, тим самим пропагуючи жаргонне мовлення, створюють певний стилістичний колорит. І, хоча, мові преси і притаманна певна образність завдяки наявності різних стилістичних прийомів, більшість з них, створені засобами просторічної мови, сленгом або вульгаризмами, а не засобами добірної літературної мови, яка має значні потенційні можливості.